

«Podemosek trantsizioan eman ez zen apurketa gauzatzeko lagundu dezake»

Elgeta, 1972. Aralarreko idazkari nagusia da, VI. Biltzarraren ostean. Biltzarrean landu dituzten gaiak Kataluniako prozesu subiranozaleaz hitz egitera bideratu gaituzte: “Kataluniako prozesua eredugarria da, herritarrei eman behar zaie protagonismoa. Alderdiek eta erakundeek gizartearen eskaerei erantzun behar diete”. EAEko legebiltzarkidea da EH Bilduren izenean.

| MIKEL ASURMENDI |

Argazkiak: Dani Blanco

Kataluniako prozesu subiranozalearen bidea ikusita, zer-nolako azterketa egiten duzu Euskal Herritik?

Gure ustez, euskal lurralde bakoitzak bere bidea eta prozesua egin behar du. Gizartean eta ezker abertzalean hiru errealitate politiko direla barneratua dugu, baina oraindik korapilo bat askatu gabe daukagu: Nafarroa, EAE eta Iparralde artikulatu eta garatu behar ditugu, betiere tokian tokiko herritarren arteko ekimen politikoa errespetatuz, nork bere bidea egiten duen bitartean. Aralarren VI. Biltzarreko ponentzian diakronismo hori aztertu da: alderdian, koalizioan eta gizartean korapiloa askatu gabe dagoela diogu. EH Bilduk areago findu eta askatu behar du gai hori. Dena den, EH Bilduk barneratua dauka errealitate bakoitzaren erritmoak kontuan hartu behar direla.

EAE n soilik sezesio prozesu bat abiatzeko pausoa emango balitz, zein litzateke Aralarren jarrera?

Pauso hori ematea edo ez, gizarteak erabaki behar du, alderdiok gizartearen esanetara izan behar dugu. Kataluniako prozesua eredugarria da zentzu horretan. Demokrazian, erabakitzeak eskubidea gauzatzeko herriari hitza eman behar zaio, demokrazia sakontzen da eta prozesuak herritarrak ahalduz dituzte beraien etorkizuna erabaki dezaten.

Alderdiok ez dugu protagonistak izan behar, alderdiek eta erakundeek gizartearen eskaerei erantzun behar diete.

“EH Bilduk alderdiez haragoko egitura izan behar du”, esan ohi duzu. Zer esan nahi duzu horrekin zehazki?

Aralarren helburua ezker zabal eta anitza egituratzea izan da hasieratik. EH Bildu norabide horretan ulertzen dugu, EH Bildu Euskal Herriak behar duen tresna sendoa da. Indarrak metatzeko balio behar du, baina ez alderdiek osatutako egitura soilak izanez, ez du koalizio klasiko bat izan behar. EH Bilduk irekia izan behar du koalizioaren organoetan herritarrek parte hartu dezaten, baita erabakiak guztion artean hartzeko ere. Aldaketa garaian bizi gara, gizarte politikoa egiteko beste era batzuk eskatzen ari da. Gizarte nekaturia eta haserre dago politikarekin. Badakit orain denok hori esaten dugula, baina...

“EJK gehiegi begiratzen du Madrilerara, tematuta dago akordio bat egiten akordiorik nahi ez duenarekin”

EH Bilduko alderdi guztiek horrela ikusten duzue? Denek egin duzue bide eskema horretara.

Ni ez naiz koalizioko beste alderdien bidea baloratzeko nor. Alderdi bakoitzak bere eboluzioa bizi du, eta errespetagarria da. Egokitzapenak guztiok egin behar izan ditugu ibilbidean. Orain funtsezkoa ezkerreko sentsibiltate abertzale ezberdinak elkarlanean aritzea da. Garrantzitsuena helburu horiek lortzeko elkarlanari eustea da, une politiko honek eskatzen duen mailan egoten jakitea. EH Bildu eta ezker abertzalea orobat gizarteak eskatzen duen ildoan erantzuten ari da.

Iraganeko ezberdintasunak gainditu al dituzue Sortuk eta Aralarrek?

Ez guztiz, baina gero eta gutxiago dira. Ezberdintasunak egotea normala da. Ez bakarrik alderdien artean, alderdi barnean ere diferentziak daude. Ezberdintasuna ez da txarra, positiboa baizik. Diferentzietan laguntzen dute gure gizarte zabala eta anitzaren ñabardurak doitzen eta gure artean barneratzen.

Aralarren txosten politikoan desobediencia zibila landu duzue.

Desobediencia zibila herri honen iragan berrian erabili da eta landu beharko dugu. Euskal Herrian desobediencia kultura dugu,

baina azken urteetako egoera politiko zaila tarteko, desaktibatu zen. Guk desobedientzia gizarte zibila berraktibatu nahi dugu bidegabeak diren legeen kontra egiteko, lege horiek nagusitu ez daitezzen. Desobedientzia tresna bezala berreskuratutako behar dugu eta etorkizunari begira egokitu, Katalunian bezala.

Alderdi nagusiek legalitatea errespetatu behar dela diote, legearen kontra desobedientziaz ekitea kontraesana dela leporatzen dizuete.

Beraien tranpan erortzen ari dira. Legalitatea jartzen dute denaren gainera, demokraziaren eta pertsonen eskubideen gainera. Ordea, legeak –Espainiako Konstituzioa– pertsonen aurka bidegabeki erabiltzen direnean zilegitasun guztia galtzen dute. Legeak giza eskubideetan oinarritu behar dira, justizia izan behar dute helburu. Espainiako Estatuaren erregimen frankistaren oinarri zuzena da, zilbor este hori moztu gabe dauka, bere hiztegiaren ez da erabakitzeko eskubidea onartzen.

Podemos alderdia edota fenomeno politikoa nola baloratzen duzu?

Podemosek herritarrengan ilusioa piztu du, jendeak politikarekiko duen gaitzuste gaitzesten laguntzen ari da. Herritarrek euskarri bat behar zuten eta Estatuaren politikan dagoen ustelkeria tarteko, herritarrek bereganatzen ari da. Podemos Estatuaren bipartidismoa puskatzera dator eta trantsizioan eman ez zen apurketa gauzatzen lagundu dezake.

EH Bildu prest al dago Podemos, Irabazi edo Equo bezalako alderdiekin udal eta foru hauteskundeetan aurrerakordioak egiteko?

Nik ez dut arazorik ikusten, baldin eta helburuak eta programak konpartitzen baditugun. EH Bildu oso irekia dago proposamen guztietara, eta erakundeetan ere norabide horretan ari gara lanean.

Podemos batzarra eta politika horizontaltasunez lantzen ari da. Jarduerak horretan aurrea hartuko ote dizuen kezkarik ez al duzue?

Kezkarik? Batere ez. Aralarren hasieratik, Podemosen jarduerak delakoa landu dugu. Gure politikan

“EH Bilduk indarrak metatzeko balio behar du, baina ez alderdien egitura soila izanez, ez du koalizio klasiko bat izan behar”.

“kide batek boz bat dauka” lema balio du. Gure funtzionamendua oso horizontala da eta EH Bildu ere funtzionamendu hori indarrean dago. Noski, badago zer hobetua, baina eboluzio hori ematen ari da.

Podemosek eta ezker abertzaleak zein neurrian egin dezakete bat herri honen subiranotasun xedeetan?

Podemosen helburuak ez ditugu ezagutzen, orain arte bereziki kastaren diskurtsora mugatu da. Podemosen sarrera politikan guztiz onuragarria izango da, baldin eta erabakitzeko

eskubidearen onarpena aldarrikatzera badator. Hori da klabe nagusia.

EH Bilduren legebiltzarkidea zara. Zer esperientzia izan duzu bertako politikan? Ezker abertzalearen iraganeko tentsioek eragina izan al dute?

Ni neu esperientzia oso aberasgarria bizitzen ari naiz. Aralar EH Bildu bezalako koalizioan egotea nahi nuen beti. Hasiara zaila izan zen, giza proiektu humano guztietan gertatzen den bezala. Eusko Legebiltzarrean ez genuen elkar ezagutzen eta taldea egokitzea kos-

tatu zitzaigun. Baina arduren banaketa ongi egin zen, eta oso gustura ari naiz, giro ona daukagu.

Legebiltzarreko Bake ponentzia hizpide, non dago zailtasuna EAJrekin adostasunera iristeko?

Bake ponentziaren sorrerak berak hipotekatu zuen bere etorkizuna. Batetik, ezarritako baldintzen pean sortu zelako. Esaterako, zoru etikorearen inguruan jarri ziren edukiak ez dira egokiak. Bakea helburu baldin baduzu, baldintzarik gabe abiatu behar duzu. Elkarlana eta adostasunak beste era batera landu behar dira. Bestetik, EAJren beste akats bat PPri eta PSEri beto eskubidea ematea izan zen. Halaber, Bake ponentzia lau sentsibilitate nagusiei mugatzea akatsa da, bake lana ezin da mugatu Legebiltzarreko parietara, askoz irekiago izan behar du.

Erabakitze eskubidea onartzeko bidean, nola baloratzen duzu EAJren politika Legebiltzarrean?

EAJk gehiegi begiratzen du Madrilerara, tematuta dago akordio bat egiten akordiorik nahi ez duenarekin, euskal herritarron erabakitze eskubidea onartu nahi ez duenarekin. Madrilerara hainbeste begiratu beharrean EAJk euskal gizarteari begiratu eta euskal alderdi eta gizarte eragileekin lanean hasi behar luke, bertatik geure bidea egiteko, Katalunian egin duten bezala.

Zerk trabatzen du hori egitea?

Faktore ezberdinak....

Nork bere hegemonia lortu nahi izatea, akaso?

Batzuek hori diote, baita iragan politikoaren eragina ere, eta hauteskundeak sarritan tartekatzen direlako. Baina faktore horiek gainditzeko gai izan behar dugu Euskal Herriak erabakitze duen eskubidea lortu aldera.

“Kutxabank edo AHT kontrolatzen dituzten organismoek ez diote Olentzerori idatzen, Sabin Etxera bidaltzen dute euren gutuna”

EAEko aurrekontuetan Jaurlaritzarekin akordioa lortzeko aukerarik bai?

Guk aurrekontuetan oso proposamen zehatza egin dugu. Esaterako, ez dugu 600 milioi euro gehiago eskatu, diru partida batzuk beste batzuen aldean lehenestea baizik, hala nola hezkuntza, osasun eta zerbitzu sozialetarako. 2015eko aurrekontuetan 968 milioi euroko zorra dago. Agian, zorra hobeto aztertu eta zer ordaindu eta zer ez erabaki beharko litzateke. Familien egoerak suspertzeko kontziliazio laguntzak %40 jaitsi dira, larrialdietakoak %33. Haur-eskola partzuergoarentzat lau milioi euro gutxiago daude. Jaurlaritzak, ordea, aurrekontuak diseinatu ditu murrizketak ezarriz. Aldiz, inbertsioetan, %68 AHTra joan da. Tren horrek ez dauka Ipa-

“Familien egoerak suspertzeko kontziliazio laguntzak %40 jaitsi dira, larrialdietakoak %33”.

rraldearekin loturarik, ezta Espainiako Estatuarekin ere.

Andoni Ortuzarrek erantzun dizue zuen eskaerak Olentzerori igorri ohi zaizkion gutunen modukoak direla.

Oso adierazpen prepotenteak eta friboloak izan dira. Une honetan familien %45 pobrezia ertzean daude. Familia horiek ez dute baliabiderik ezta gutun hori idazteko. Aldiz, Kutxabank edo AHT kontrolatzen dituzten organismoek ez diote Olentzerori idatzen, Sabin Etxera bidaltzen dute euren gutuna.

Josu Erkorekak EH Bilduren helburuak bere egin ditzakeela esan du orriotan, baina nola egin lortzeko galdetzean ez duzuela proposamenik.

Hori ez da egia. Guk oso proposamen zehatzak egin dizkiegu.

Hala nola...

EAEko aurrekontuetan, esan bezala. Estatus berriaren ponentzia eratzekoan dokumentu bat helarazi genion EAJri, Euskal Bidea gure proposamenaren bidean.

Zein da gakoa kasu horretan?

Erabakitze eskubidearen onarpenaren ildoan politika egitea.

Gure Esku Dago ekimenean EAJko kideak ere ari dira.

Gure Esku Dago bitarteko garrantzitsua da erabakitze eskumena sustatu eta gauzatu ahal izateko. Bere lana berebizikoa da ahalik eta jende gehien biltzeko, abertzalea izan edo ez izan, eskumena demokrazia kontua baita. Hala ere, bidean bide, alderdien artean sor daitezkeen eragozpenak gainditzeko, herritarrek hartu behar dute protagonismoa, ondoren alderdiok erantzun bat eman dezagun. Aldeak alde, Katalunian Artur Masek erakutsi duen moduan. Bera gai izan da gizarteak eskatzen duenari erantzun bat emateko.

Urkullu ikusten duzu bide horretan?

Horixe da gure nahia. ■

